

Liikenne- ja viestintävaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi sähköisen viestinnän palveluista annetun lain ja julkisen hallinnon turvallisuusverkkotoiminnasta annetun lain muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi sähköisen viestinnän palveluista annetun lain ja julkisen hallinnon turvallisuusverkkotoiminnasta annetun lain muuttamisesta (HE 226/2018 vp): Asia on saapunut liikenne- ja viestintävaliokuntaan mietinnön antamista varten.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- erityisasiantuntija Antti-Jussi Lankinen, liikenne- ja viestintäministeriö
- ylitarkastaja Mira Karppanen, liikenne- ja viestintäministeriö
- lainsäädäntöneuvos Eeva Lantto, valtiovarainministeriö
- tietohallintoneuvos Timo Saastamoinen, valtiovarainministeriö
- apulaisosastopäällikkö, eversti Jaakko Ritola, sisäministeriö
- tietohallintojohtaja Tapio Aaltonen, sisäministeriö
- erityisasiantuntija Heikki Toivonen, sisäministeriö
- ylitarkastaja Jenny Kaarnasaari, sisäministeriö, rajavartio-osasto
- erityisasiantuntija Heidi Kivekäs, Viestintävirasto
- erikoistutkija Jussi Pääkkönen, Kilpailu- ja kuluttajavirasto
- tekniset palvelut -osaston päällikkö Jukka Aaltonen, Häätäkeskuslaitos
- mediasäätelyn päällikkö Janne Holopainen, Yleisradio
- toimitusjohtaja Timo Lehtimäki, Suomen Erillisverkot Oy
- lakiasioiden päällikkö Marko Lahtinen, Tietoliikenteen ja tietotekniikan keskusliitto FiCom ry

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:

- sosiaali- ja terveysministeriö
- Poliisihallitus
- Liikenteen turvallisuusvirasto (Trafi)
- Säteilyturvakeskus
- Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto (Valvira)
- Elintarviketurvallisuusvirasto
- Suomen Kuntaliitto
- Ahvenanmaan maakunnan hallitus
- DNA Oy

Valiokunnan mietintö LiVM 34/2018 vp

- Elisa Oyj
- Telia Finland Oyj
- Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry
- Pelastuslaitosten kumppanuusverkosto

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi sähköisen viestinnän palveluista annettua lakia ja julkisen hallinnon turvallisuusverkkotoiminnasta annettua lakia. Esityksen sisältämällä lakimuutoksilla mahdollistettaisiin laajakaistainen viranomaisviestintäpalvelu, jolla korvataan nykyinen viranomaisradioverkkoon (VIRVE) perustuva kapeakaistainen viranomaisviestintäpalvelu. Toteutettavien säädösmuutosten yhteiskunnalliset hyödyt ovat merkittävät, koska uusi viranomaisviestintäpalvelu mahdollistaa laajakaistaisen viestinnän, esimerkiksi videokuvan siirron ja parantaa näin tilannekuvan tarkkuutta sekä viranomaisvastetta muun muassa onnettomuus- ja häiriötilanteissa. Ratkaisu yhdistää valtion ja yksityisen sektorin teletoinnin voimavaroja kustannustehokkaalla tavalla viranomaisten laajakaistaisen viranomaisviestintäpalvelun toteuttamiseksi.

Uudenlaisessa viranomaisviestinnän palveluratkaisussa kaupallinen teleyritys tarjoaisi verkkooperaattorina matkaviestinverkkoaan hyödynnettäväksi viranomaisviestintäpalvelua varten. Viranomaisviestintäpalvelua tarjoavana palveluoperaattorina toimisi turvallisuusverkkolakiin tehtävän muutoksen perusteella palveluntuottaja Suomen Erillisverkot Oy tai sen tytäryhtiö.

Viestintäpalvelulakiin esitettävillä muutoksilla mahdollistettaisiin viranomaisviestintäpalvelun tarjoaminen kaupallisessa matkaviestinverkossa siten, että verkkoneutraliteetin estämättä viranomaisviestinnälle varmistettaisiin kaksi keskeistä viranomaisliittymien etuoikeutta, joilla varmistettaisiin viranomaisviestinnän riittävä laatu ja palvelun saatavuus verkon ruuhkatilanteissa. Nämä viranomaisliittymien etuoikeudet olisivat viranomaisviestinnän saatavuuden etuoikeus ja saatavuuden mahdollistava altapurku sekä viestinnän laadun etuoikeus. Lisäksi esitettävillä muutoksilla mahdollistettaisiin viranomaisviestinnän kansallinen verkkovierailu niissä tilanteissa, jolloin kilpailutuksella valittu ensisijainen verkko ei ole käytettävissä.

Uuden ratkaisun rinnalla mahdollistettaisiin myös nykyisen viranomaisradioverkon toiminta siirtymäaikana siihen asti, kunnes laajakaistainen viranomaisviestintäpalvelu on saatu kehitettyä ja otettua kokonaisuudessaan käyttöön. Viranomaisviestintää koskevien palveluiden käyttäjäryhmiä ja niiden käytössä olevia liittymiä koskeviin säännöksiin ehdotetaan toimintaympäristön kehityksen edellyttämiä muutoksia.

Turvallisuusverkkolakiin tehtävillä muutoksilla säädettäisiin nykyisen ja uuden viranomaisviestintäpalvelun palveluoperoinnista mainitun lain mukaisena palvelutuotantona. Samalla tarkistettaisiin myös viranomaisradioverkkoa koskeva sääntely. Viestintäpalvelulakiin tehtävillä muutoksilla puolestaan mahdollistettaisiin se, että palveluoperaattorin toteuttamalla kilpailutuksella valittu kaupallinen teleyritys voisi kaupallisen toimilupansa nojalla tarjota viranomaisviestintään liittyvää verkkopalvelua. Lisäksi molempiin lakeihin tehtäisiin tarvittavia teknisluontoisia muutoksia.

Valiokunnan mietintö LiVM 34/2018 vp

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian.

VALIOKUNNAN YLEISPERUSTELUT

Nykyisessä viranomaisten aikakriittisessä viestinnässä käytetään viranomaisradioverkko Virven palveluita. Esityksen sisältämällä lakimuutoksilla mahdollistetaan laajakaistainen viranomaisviestintäpalvelu. Sillä on tarkoitus korvata nykyinen viranomaisradioverkko Virve ja siinä tarjottavat palvelut. Asiantuntijakuulemisessa on todettu, että nykyinen viranomaisverkko on syytä korvata paremmalle ja uudemmalle tekniikalle perustuvalla järjestelmällä, joka vastaa paremmin nykyaikaisiin tarpeisiin ja haasteisiin.

Valiokunta pitää tärkeänä, että nyt kehitettävä turvallisuusverkko täyttää sen viranomaistehtävien täyttämiseksi asetetut tavoitteet. Valiokunta pitää välttämättömänä, että uuden järjestelmän peitto on riittävä sekä haja-asutusalueiden katvealueilla että sisätilakuuluvuuden osalta. Valiokunta on aikaisemmin kiinnittänyt huomiota sisätilakuuluvuuteen lausunnossaan LiVL 27/2016 vp — HE 220/2016 vp. Valiokunta katsoo, että jatkossa tulee tarkoin seurata turvallisuusverkon toimintaa ja tarvittaessa ryhtyä toimenpiteisiin.

Valiokunta pitää tärkeänä, että verkkopalvelun tarjoajan on varmistettava viestintäverkon ruuhkatilanteessa viranomaisviestintäpalvelun saatavuus sekä viestinnän laadun etuoikeus suhteessa muuhun viestintään. Saatavuus tulee varmistaa antamalla viranomaisliittymille etuoikeutettu pääsy palveluun muihin liittymiin nähden (palvelun saatavuuden etuoikeus) sekä osoittamalla tai siirtämällä viestintäverkon ruuhkatilanteessa verkon resursseja viranomaisliittymille (palvelun saatavuuden mahdollistava altapurku).

Valiokunta pitää hyvänä, että viranomaisviestintään liittyvän verkkopalvelun tarjoajan, eli teleyrityksen, on esityksen mukaan viranomaisliittymien etuoikeuksia toteuttaessaan varmistettava, että muiden käyttäjien viestintäpalveluiden laatu tai saatavuus ei yleisesti heikkene. Valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että viranomaisten tulee käyttää viranomaisverkkoa ainostaan viranomaistehtävien hoitamista varten. Valiokunta pitääkin hyvänä, että verkkopalvelun tarjoajalle säädetään velvollisuus seurata viranomaisliittymien etuoikeuksien käytön ja viranomaisviestintään liittyvän verkkopalvelun tarjoamisen vaikutusta muiden käyttäjien palveluiden saatavuuteen, verkon suorituskykyyn ja kapasiteetin käyttöasteeseen. Valiokunnan kuulemien asiantuntijoiden käsityksen mukaan uusi järjestelmä on pikemminkin omiaan parantamaan verkkojen toimintaa ja kuluttajien palveluja.

VALIOKUNNAN YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

Johtolause. Nyt käsiteltävänä olevassa hallituksen esityksessä on päällekkäisyyksiä niin sanotun virastouudistuksen (HE 61/2018 vp — HE 104/2018 vp — LiVM 23/2018 vp) kanssa. Virastouudistuksen voimaanpanolain 937/2018 mukaan laki sähköisen viestinnän palveluista annetun lain muuttamisesta (1003/2018) tulee voimaan 1.1.2019. Valiokunta on tehnyt vastaavat korjaukset johtolauseeseen muotoiluihin.

Valiokunnan mietintö LiVM 34/2018 vp

250 §. Viranomaisliittymät. Valiokunta on tehnyt teknisen muutoksen pykälän muotoiluihin.

250 b §. Viranomaisviestintään liittyvän verkkopalvelun tarjoaminen. Valiokunta on tehnyt teknisiä muutoksia pykälän muotoiluihin.

250 d §. Kansallinen verkkovierailu viranomaisviestintää varten. Valiokunta on tehnyt teknisen muutoksen pykälän muotoiluihin.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Liikenne- ja viestintävaliokunnan päätösehdotus:

Eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen HE 226/2018 vp sisältyvän 2. lakiehdotuksen.

Eduskunta hyväksyy muutettuna hallituksen esitykseen HE 226/2018 vp sisältyvän 1. lakiehdotuksen. (Valiokunnan muutosehdotukset)

Valiokunnan muutosehdotukset

1.

Laki

sähköisen viestinnän palveluista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan sähköisen viestinnän palveluista annetun lain (917/2014) 6 §, 250 §, joka samalla siirretään lakiin lisättävään 29 a lukuun, 271 a §, 272 §:n 1 momentin johdantokappale ja 325 §:n 2 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 271 a §, 272 §:n 1 momentin johdantokappale ja 325 §:n 2 momentti laissa 1003/2018, sekä

lisätään 3 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laissa 456/2016, uusi 39 a—39 c kohta, lakiin uusi 29 a luku ja 318 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 1003/2018, uusi 3 momentti, jolloin nykyinen 3—5 momentti siirtyvät 4—6 momentiksi, seuraavasti:

Valiokunnan mietintö LiVM 34/2018 vp

3 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

39 a) *viranomaisverkolla* valtion johtamiseen ja turvallisuuteen, maanpuolustukseen, yleiseen järjestykseen ja turvallisuuteen, rajaturvallisuuteen, pelastustoimintaan, meripelastustoimintaan, hätäkeskustoimintaan, maahanmuuttoon, sosiaali- ja terveydenhuollon päivystystoimintaan, rai-deliikenneturvallisuuteen tai väestönsuojeluun liittyvien tehtävien vuoksi rakennettua viestintä-verkkoa;

39 b) *viranomaisviestintään liittyvällä verkkopalvelulla* palvelua, jossa teleyritys (verkkoyri-tys) tarjoaa omistamaansa tai muulla perusteella hallussaan olevaa viestintäverkkoa käytettäväk-si viranomaisviestintään liittyvän viestintäpalvelun tuottamiseen 250 §:ssä tarkoitetuille käyttä-jille;

39 c) *viranomaisviestintään liittyvän viestintäpalvelun tarjoajalla* julkisen hallinnon turvalli-suusverkkotoiminnasta annetun lain (10/2015) 8 §:n 2 momentissa nimettyä viranomaisten ai-kakriittisen laajakaistaisen matkaviestinnän tieto- ja viestintä teknisen palvelun tarjoajaa;

6 §

Verkkotoimilupaa edellyttävä toiminta

Radiotaajuuksia edellyttävän verkkopalvelun tarjoaminen digitaalisessa maanpäällisessä jouk-koviestintäverkossa tai matkaviestinverkossa, jossa harjoitetaan yleistä teletoimintaa, edellyttää verkkotoimilupaa. Matkaviestinverkon verkkotoimiluvan haltija voi toimilupansa nojalla tarjota myös 29 a luvussa säädetyin edellytyksin viranomaisviestintään liittyvää verkkopalvelua tai kansallista verkkovierailua viranomaisviestintää varten.

Useamman kuin yhden kunnan alueella viranomaisverkkona toimivan, radiotaajuuksia edellyt-tävän matkaviestinverkon tarjoaminen viestinnän siirtoon edellyttää myös toimilupaa.

Edellä 1 momentissa säädetyistä poiketen verkkopalvelun tarjoamiseen digitaalisessa maan-päällisessä joukkoviestintäverkossa ei tarvita toimilupaa, jos:

1) toiminta kestää enintään kuukauden ja toiminnassa käytettävän televisiolähtetimen säteily-teho on enintään 50 wattia; tai

2) käytettävän televisiolähtetimen säteilyteho, ottaen huomioon sen käyttöpaikka, on niin pie-ni, että toiminta kohdistuu vain rajatulle alueelle.

Valiokunnan mietintö LiVM 34/2018 vp

29 a luku

Viranomaisverkon ja viranomaisviestintään liittyvien verkko- ja viestintäpalvelujen tarjoaminen

250 §

Viranomaisliittymät

Viranomaisverkon ja viranomaisviestintään liittyvän viestintäpalvelun käyttöön oikeuttavia liittymiä (*viranomaisliittymä*) voidaan tarjota viranomaiselle ja muulle valtion johtamiseen ja turvallisuuteen, maanpuolustukseen, yleiseen järjestykseen ja turvallisuuteen, rajaturvallisuuteen, pelastustoimintaan, meripelastustoimintaan, hätäkeskustoimintaan, maahanmuuttoon, sosiaali- ja terveydenhuollon päivystystoimintaan, raideliikenneturvallisuuteen tai väestönsuojeluun liittyvien tehtävien hoitamisen kannalta välttämättömälle käyttäjärühmälle. Käyttäjärühmistä ja tarvittaessa liittymämäärästä päättää liikenne- ja viestintäministeriö kuultuaan valtiovainministeriötä.

Viranomaisviestintään liittyvän viestintäpalvelun tarjoaja myöntää yksittäiset viranomaisliittymät 1 momentissa tarkoitettujen käyttäjärühmien puitteissa viranomaisille ja niiden esityksestä muille käyttäjille.

Viranomaisverkon toimiluvanhaltijan ja viranomaisviestintään liittyvän viestintäpalvelun tarjoajan on toimitettava vuosittain Liikenne- ja viestintävirastolle selvitys viranomaisliittymistä. Selvitys on myös toimitettava Liikenne- ja viestintäviraston sitä erikseen pyytäessä.

Viranomaistehtävien hoidossa harjoitettuun viestintään viranomaisverkossa tai viranomaisviestintään liittyvässä viestintäpalvelussa ei sovelleta 316 §:ää.

250 a §

Viranomaisviestintään liittyvän verkkopalvelun tarjoaja

Viranomaisviestintään liittyvää verkkopalvelua tarjoaa teleyritys, jonka viranomaisviestintään liittyvän viestintäpalvelun tarjoaja on valinnut hankintamenettelyn perusteella siten kuin julkisen hallinnon turvallisuusverkkotoiminnasta annetun lain 13 §:ssä säädetään.

250 b §

Viranomaisviestintään liittyvän verkkopalvelun tarjoaminen

Viranomaisviestintään liittyvän verkkopalvelun tarjoajan on varmistettava viestintäverkon ruuhkatilanteessa palvelun saatavuus antamalla viranomaisliittymille etuoikeutettu pääsy palveluun muihin liittymiin nähden (*palvelun saatavuuden etuoikeus*) ja osoittamalla tai siirtämällä viestintäverkon ruuhkatilanteessa verkon resursseja viranomaisliittymille (*palvelun saatavuuden mahdollistava altapurku*).

Viranomaisviestintään liittyvän verkkopalvelun tarjoajan on taattava ruuhkatilanteissa viranomaisliittymien viestinnälle riittävä laatutaso muuhun viestintään nähden antamalla tarvittaessa sille etusija matkaviestinverkossaan siten, että muu viestintä ei estä viranomaisliittymien viestin-

Valiokunnan mietintö LiVM 34/2018 vp

nän kannalta välttämättömän laatutason tarjoamista viestintäverkossa (*viestinnän laadun etuoikeus*).

250 c §

Viranomaisviestintään liittyvän verkkopalvelun tarjoamisen edellytykset

Viranomaisviestintään liittyvän verkkopalvelun tarjoaja voi rajoittaa muiden käyttäjien pääsyä verkkoon tai verkon käyttöä ainoastaan siinä laajuudessa kuin se on välttämätöntä viranomaisliittymien palvelun saatavuuden varmistamiseksi 250 b §:ssä tarkoitetuissa ruuhkatilanteissa.

Viranomaisviestintään liittyvän verkkopalvelun tarjoajan on varmistettava, että muiden käyttäjien viestintäpalveluiden laatu tai saatavuus ei yleisesti heikkene. Viranomaisviestintään liittyvän verkkopalvelun tarjoajan on tätä varten seurattava viranomaisviestintään liittyvän verkkopalvelun tarjoamisen vaikutusta muiden käyttäjien palveluiden saatavuuteen, verkon suorituskykyyn ja kapasiteetin käyttöasteeseen.

Viranomaisviestintään liittyvän viestintäpalvelun tarjoajan on toimitettava Liikenne- ja viestintäviraston pyynnöstä kuvaus 250 b §:ssä tarkoitettujen palvelun saatavuuden etuoikeuden ja saatavuuden mahdollistavan altapurun sekä viestinnän laadun etuoikeuden toteuttamisesta ja arvio niiden muihin käyttäjiin kohdistuneista vaikutuksista.

250 d §

Kansallinen verkkovierailu viranomaisviestintää varten

Muun kuin 250 a §:ssä tarkoitetun teleyrityksen on pyynnöstä tarjottava kohtuullisin ehdoin matkaviestinverkon käyttöoikeutta Suomen alueella (*kansallinen verkkovierailu*) viranomaisviestintään liittyvän viestintäpalvelun tarjoajalle viranomaisviestinnän mahdollistamiseksi. Tällaisen teleyrityksen on lisäksi tarjottava sellaisia verkkovierailuun liittyviä toimintoja ja palveluita, joita kansallisen verkkovierailun toteuttaminen ja palveluiden toimivuus edellyttää. Velvollisuus tarjota kansallista verkkovierailua on tilanteissa, joissa viranomaisviestintään liittyvän verkkopalvelun tarjoajan matkaviestinverkko ei ole käytettävissä.

Edellä 1 momentin nojalla kansallista verkkovierailua tarjoavan teleyrityksen on lisäksi viranomaisviestintään liittyvän viestintäpalvelun tarjoajan pyynnöstä tarjottava kohtuullisin ehdoin 250 b §:ssä tarkoitettuja palvelun saatavuuden etuoikeutta ja saatavuuden mahdollistavaa altapurua sekä viestinnän laadun etuoikeutta. Kansallista verkkovierailua tarjoavaan teleyritykseen sovelletaan tällöin, mitä 250 c §:ssä säädetään. Kansallisen verkkovierailun tarjoamiseen viranomaisviestintää varten ei sovelleta, mitä turvallisuusverkkolain 13 ja 20 §:ssä säädetään palvelutuotannon alihankkijoista.

Jos viranomaisviestintään liittyvän viestintäpalvelun tarjoajan ja 1 momentissa tarkoitetun teleyrityksen välillä ei päästä sopimukseen 1 ja 2 momentissa tarkoitetuista ehdoista, Liikenne- ja viestintävirasto päättää ehdoista osapuolen vaatimuksesta. Liikenne- ja viestintävirasto voi määrittää kansallisesta verkkovierailusta perittävän kohtuullisen hinnan hintavertailun avulla, joka voi perustua verkkovierailupalvelujen tukkutason suorasta käyttöoikeudesta perittyihin hintoihin, joita teleyritykset Suomessa perivät matkaviestinverkon operaattoreilta vähittäistason verk-

Valiokunnan mietintö LiVM 34/2018 vp

kovierailupalvelujen tarjoamiseksi Suomessa verkkovierailuasiakkaille, joiden kotiverkko on jossakin muussa Euroopan unionin tai Euroopan talousalueen jäsenvaltiossa.

250 e §

Viranomaisverkon yhteenliittäminen yleiseen viestintäverkkoon

Teleyrityksen on pyynnöstä liitettävä viranomaisverkko yleiseen viestintäverkkoon korvauksetta. Viranomaisverkon tarjoajalla ei ole oikeutta saada korvausta viestinnästä yleisestä viestintäverkosta viranomaisverkkoon. Yleisessä viestintäverkossa toimivalla teleyrityksellä on oikeus saada teleyrityksen hinnaston mukainen korvaus viestinnästä viranomaisverkosta yleiseen viestintäverkkoon.

271 a §

Julkisesti säännellyn satelliittipalvelun tarjoaminen

Julkisesti säännellyllä satelliittipalvelulla tarkoitetaan korkean tietoturvan suojattua palvelua, joka toteutetaan Galileo-ohjelman mukaisesti satelliittipaikannusjärjestelmällä. Palvelua voidaan tarjota 250 §:ssä tarkoitetuille käyttäjäryhmille sekä muille yhteiskunnan toiminnan kannalta keskeisille toimijoille. Liikenne- ja viestintäministeriö päättää niistä käyttäjäryhmistä, joilla on oikeus käyttää palvelua. Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa satelliittipalveluteknologian valmistusta, hankintaa, avaintenhallintaa ja käyttöä koskevia tarkempia määräyksiä.

272 §

Toimenpiteet tietoturvan toteuttamiseksi

Viestinnän välittäjällä ja lisäarvopalvelun tarjoajalla sekä niiden lukuun toimivalla on oikeus ryhtyä 2 momentissa tarkoitettuihin välttämättömiin toimiin tietoturvasta huolehtimiseksi:

318 §

Tietojen luovuttaminen viranomaisesta

Liikenne- ja viestintävirastolla ja valtiovarainministeriöllä on salassapitosäännösten ja muiden tietojen luovuttamista koskevien rajoitusten estämättä oikeus luovuttaa laissa säädettyjen tehtäviensä hoitamisen yhteydessä saamansa tai laatimansa asiakirja sekä ilmaista salassa pidettävä tieto toisilleen, jos se on näille viranomaisverkon ja viranomaisviestintään liittyvien verkko- ja viestintäpalvelujen tarjoamiseen liittyvien tehtäviensä hoitamiseksi välttämätöntä.

Valiokunnan mietintö LiVM 34/2018 vp

325 §

Liikenne- ja viestintäviraston tarkastusoikeus

Teknisen turvallisuus- ja toimivuustarkastuksen kohteena voi olla myös viranomaisverkko ja viranomaisviestintään liittyvän viestintäpalvelun tarjoaja.

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____
kuuta 20 .

2.

Laki

julkisen hallinnon turvallisuusverkkotoiminnasta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan julkisen hallinnon turvallisuusverkkotoiminnasta annetun lain (10/2015) 11 §:n 2 momentti,
muutetaan 1, 4, 6, 8, 12 ja 16 § ja 20 §:n 1 momentti sekä
lisätään 9 §:ään uusi 2 ja 3 momentti, jolloin nykyinen 2 momentti siirtyy 4 momentiksi, seuraavasti:

1 §

Lain tarkoitus ja soveltamisala

Tämän lain tarkoituksena on normaalioloissa ja niiden häiriötilanteissa sekä poikkeusoloissa varmistaa valtion ylimmän johdon ja yhteiskunnan turvallisuuden kannalta tärkeiden viranomaisten ja muiden toimijoiden yhteistoiminnan edellyttämän viestinnän häiriöttömyys ja jatkuvuus sekä turvata päätöksenteossa ja johtamisessa tarvittavan tiedon käytettävyys, eheys ja luottamuksellisuus.

Tätä lakia sovelletaan julkisen hallinnon turvallisuusverkkoon ja sen palvelujen käyttöön sekä muuhun turvallisuusverkkotoimintaan. Turvallisuusverkko on valtion omistuksessa ja hallinnassa oleva sähköisen viestinnän palveluista annetussa laissa (917/2014) tarkoitettu viranomaisverkko, joka täyttää korkean varautumisen ja turvallisuuden vaatimukset siten kuin siitä laissa erikseen säädetään tai lain nojalla määrätään. Turvallisuusverkkoon kuuluu viestintäverkko ja siihen

Valiokunnan mietintö LiVM 34/2018 vp

välittömästi liittyvät laitetilat, laitteet ja muu infrastruktuuri sekä turvallisuusverkon yhteiset palvelut.

Mitä tässä laissa säädetään turvallisuusverkosta ja sen palvelujen käytöstä, sovelletaan myös viranomaisten aikakriittisen laajakaistaisen matkaviestinnän tieto- ja viestintäteknisiin palveluihin.

Jollei tässä laissa toisin säädetä, turvallisuusverkkoon sovelletaan sähköisen viestinnän palveluista annetun lain viranomaisverkkoa koskevia säännöksiä ja viranomaisten aikakriittisen laajakaistaisen matkaviestinnän tieto- ja viestintäteknisiin palveluihin sovelletaan sähköisen viestinnän palveluista annetun lain viranomaisviestintään liittyvää viestintäpalvelua koskevia säännöksiä.

Jollei tässä laissa toisin säädetä, turvallisuusverkkotoimintaan sovelletaan valtion yhteisten tieto- ja viestintäteknisten palvelujen järjestämisestä annetun lain (1226/2013) säännöksiä ja julkisen hallinnon tietohallinnon ohjauksesta annetun lain (634/2011) säännöksiä.

4 §

Turvallisuusverkon muu käyttö

Turvallisuusverkkoa voi käyttää myös muu kuin 3 §:ssä tarkoitettu käyttäjä, jos verkon käyttö koskee 2 §:n 1 momentissa tarkoitettuun toimintaan liittyvien tehtävien hoitamista, käyttäjä kuuluu sähköisen viestinnän palveluista annetun lain mukaan määräytyvään viranomaisverkon käyttäjäryhmään ja valtiovarainministeriö on hyväksynyt käyttäjän turvallisuusverkon käyttäjäksi.

Viranomaisradioverkon sekä viranomaisten aikakriittisen laajakaistaisen matkaviestinnän tieto- ja viestintäteknisiä palveluja voi käyttää myös muu kuin 3 §:ssä tarkoitettu käyttäjä, jos sille on myönnetty sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 250 §:ssä tarkoitettu viranomaisliittymä.

Jäljempänä 3 luvussa tarkoitetuilla palvelujen tuottajilla ja niiden alihankkijoilla on tämän lain mukaisia tehtäviä suorittaessaan oikeus käyttää turvallisuusverkkoa, jos valtiovarainministeriö on hyväksynyt käytön.

6 §

Verkko- ja infrastruktuuripalvelujen tuottaja

Turvallisuusverkon verkko- ja infrastruktuuripalvelujen tuottajana toimii valtion kokonaan omistama Suomen Erillisverkot Oy -niminen osakeyhtiö tai sen kokonaan omistama, tässä laissa säädettyjen tehtävien hoitamiseen tarkoitettu tytäryhtiö.

Edellä 1 momentissa tarkoitettun yhtiön tarkoituksena ei ole tuottaa liiketaloudellista voittoa sille tämän lain mukaan kuuluvien tehtävien hoitamisessa. Yhtiön on erotettava tässä laissa tarkoitettu toiminta hallinnollisesti, toiminnallisesti ja taloudellisesti muusta toiminnastaan.

Jollei tässä laissa toisin säädetä, sovelletaan yhtiöön osakeyhtiölain (624/2006) säännöksiä.

Valiokunnan mietintö LiVM 34/2018 vp

8 §

Tieto- ja viestintätekniisten palvelujen tuottaja

Turvallisuusverkon tieto- ja viestintätekniisten palvelujen tuottajana toimii valtion yhteisten tieto- ja viestintätekniisten palvelujen järjestämisestä annetun lain 5 §:n 1 momentissa tarkoitettu palvelukeskus. Palveluntuottajan on erotettava tässä laissa tarkoitettu toimintansa hallinnollisesti, toiminnallisesti ja taloudellisesti muusta toiminnastaan.

Viranomaisradioverkon sekä viranomaisten aikakriittisen laajakaistaisen matkaviestinnän tieto- ja viestintätekniisten palvelujen tuottajana toimii Suomen Erillisverkot Oy tai sen kokonaan omistama, tässä laissa säädettyjen tehtävien hoitamiseen tarkoitettu tytäryhtiö. Yhtiöiden toimintaan sovelletaan, mitä 6 §:n 2 ja 3 momentissa säädetään.

9 §

Tieto- ja viestintätekniisten palvelujen tuottajan tehtävät

Viranomaisradioverkon sekä viranomaisten aikakriittisen laajakaistaisen matkaviestinnän tieto- ja viestintätekniisten palvelujen tuottajan tehtävänä on:

1) yksinoikeudella tuottaa, ylläpitää ja kehittää viranomaisradioverkon sekä viranomaisten aikakriittisen laajakaistaisen matkaviestinnän yhteiset tieto- ja viestintätekniiset palvelut;

2) vastata tehtäväalueellaan viranomaisradioverkon sekä viranomaisten aikakriittisen laajakaistaisen matkaviestinnän tieto- ja viestintätekniisiä palveluja koskevien turvallisuus-, valmius-, varautumis- ja jatkuvuusvaatimusten toteutumisesta normaalioloissa ja niiden häiriötilanteissa sekä poikkeusoloissa.

Viranomaisten aikakriittisen laajakaistaisen matkaviestinnän tieto- ja viestintätekniisten palvelujen tuottamisessa voidaan hyödyntää Suomessa toimivan teleyrityksen verkkopalvelua tai matkaviestinverkkoa siten kuin sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 29 a luvussa säädetään.

12 §

Varautumisvelvollisuus

Edellä 6 §:ssä ja 8 §:n 2 momentissa tarkoitettujen palveluntuottajan on valmiussuunnitelmin ja normaaliolojen häiriötilanteissa tai poikkeusoloissa tapahtuvan toiminnan etukäteisvalmisteluun sekä muilla toimenpiteillä huolehdittava siitä, että sen toiminta jatkuu mahdollisimman häiriöttömästi normaaliolojen häiriötilanteissa sekä poikkeusoloissa.

Edellä 6 §:ssä ja 8 §:n 2 momentissa tarkoitettujen palveluntuottajan on osallistuttava maanpuolustukseen liittyvään varautumisen suunnitteluun sekä yhteiskunnan varautumista ja valmiuden kohottamista koskeviin, normaaliolojen häiriötilanteiden tai poikkeusolojen toimintavalmiutta edistäviin harjoituksiin yhteiskunnan turvallisuudesta vastaavien viranomaisten ohjauksessa.

Valiokunnan mietintö LiVM 34/2018 vp

16 §

Omistajaohjaus

Valtioneuvoston kanslia vastaa Suomen Erillisverkot Oy:n omistajaohjauksesta siten kuin siitä säädetään valtion yhtiöomistuksesta ja omistajaohjauksesta annetussa laissa (1368/2007), jollei tästä laista muuta johdu.

Suomen Erillisverkot Oy:n ja sen tässä laissa säädettyjen tehtävien hoitamiseen tarkoitettujen tytäryhtiöiden hallituksessa on oltava riittävä edustus 17 §:ssä tarkoitetuista turvallisuusverkko-toimintaa ohjaavista viranomaisista siten, että yhtiöiden hallinto ja tehtävien hoito on kokonaisuudessaan asianmukaisesti järjestetty tämän lain mukaisten tehtävien hoitamiseksi.

Edellä 2 momentissa tarkoitettua riittävästä edustuksesta päättää valtioneuvoston kanslia kuultuaan valtiovarainministeriötä.

20 §

Virkavastuu ja henkilöstöturvallisuus

Turvallisuusverkon verkko- ja infrastruktuuripalveluja tuottavan yhtiön palveluksessa olevaan henkilöön ja turvallisuusverkon 6, 8 ja 10 §:ssä tarkoitettujen palvelutuottajien alihankkijoiden palveluksessa oleviin henkilöihin ja 8 ja 10 §:ssä tarkoitettujen palvelutuottajan muussa kuin virkasuhteessa tai siihen rinnastettavassa palvelussuhteessa oleviin sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä heidän suorittaessaan turvallisuusverkkotoimintaan liittyviä tehtäviä. Rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä sovelletaan myös 6 ja 8 §:ssä tarkoitettujen yhtiöiden hallituksen jäseniin ja muihin palvelutuottajien päättävissä toimielimissä oleviin sekä alihankkijoiden päättävissä elimissä oleviin heidän tehdessään turvallisuusverkko-toimintaan liittyviä tehtäviä. Vahingonkorvauksesta säädetään vahingonkorvauslaissa (412/1974).

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 _____.

Helsingissä 11.12.2018

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Ari Jalonen sin
varapuheenjohtaja Markku Pakkanen kesk
jäsen Olavi Ala-Nissilä kesk
jäsen Jyrki Kasvi vihr
jäsen Jukka Kopra kok
jäsen Mia Laiho kok

Valiokunnan mietintö LiVM 34/2018 vp

jäsen Eeva-Maria Maijala kesk
jäsen Jari Myllykoski vas
jäsen Jani Mäkelä ps
jäsen Jari Ronkainen ps
jäsen Satu Taavitsainen sd
jäsen Katja Taimela sd
jäsen Ari Torniainen kesk
jäsen Sofia Vikman kok
varajäsen Harry Wallin sd

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Mika Boedeker